

Notitie : Quickscan flora en fauna Markt 20 te Beusichem

Datum : 27 maart 2017
 Contactpersoon : Marc Coenen
 opdrachtgever
 Projectnummer : 211x08746
 Opgesteld door : Reinoud Vermoolen en Ineke Kroes

Aan de Markt 20 te Beusichem is de EMTÉ supermarkt gevestigd. De wens is er om het winkelloppervlak uit te breiden, waarbij de huidige supermarkt wordt omgezet naar een COOP. Bij ruimtelijke planvorming is een toetsing aan de natuurwetgeving verplicht. Door middel van een verkennend flora- en faunaonderzoek (quickscan) is een beoordeling gemaakt van de effecten die het plan zal hebben op beschermde natuurwaarden. Hierdoor wordt duidelijk of het plan in overeenstemming is met de natuurwetgeving.

Natuurbescherming in Nederland

De bescherming van de natuur is per 1 januari 2017 in Nederland vastgelegd in de Wet natuurbescherming (Wnb). Deze wet vormt voor wat betreft soortenbescherming en gebiedsbescherming een uitwerking van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Daarnaast vindt beleidsmatige gebiedsbescherming plaats door middel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN), de voormalige Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Gebiedsbescherming vanuit de Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming, heeft voor wat betreft gebiedsbescherming betrekking op de Europees beschermde Natura 2000-gebieden en de Beschermde natuurmonumenten. De Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden worden in Nederland gecombineerd als Natura 2000-gebieden aangewezen. Als er naar aanleiding van projecten, plannen en activiteiten mogelijkserwijs significante effecten optreden, dienen deze vooraf in kaart gebracht en beoordeeld te worden. Projecten, plannen en activiteiten die mogelijk een negatief effect hebben op de beschermde natuur in een Nature 2000-gebied (of Beschermde natuurmonument) zijn vergunningsplichtig.

Gebiedsbescherming vanuit Provinciaal beleid

De provinciale groenstructuur bestaande uit het Gelders Natuurnetwerk (de voormalige EHS) en de Groene Ontwikkelingszone (GO) zijn ruimtelijk vastgelegd in de omgevingsverordening Gelderland. Het Gelders Natuurnetwerk is een robuust netwerk van natuurgebieden en tussenliggende verbindingzones. Dit netwerk bestaat uit bestaande natuurgebieden, nieuw aan te leggen natuur en verbindingzones tussen de gebieden. Ook de beheergebieden voor agrarisch natuurbeheer behoren tot de het Gelders Natuurnetwerk. De feitelijke beleidsmatige gebiedsbescherming vindt plaats middels de uitwerking van het provinciaal beleid in de gemeentelijke bestemmingsplannen.

Soortenbescherming vanuit de Wet natuurbescherming

De soortenbescherming heeft betrekking op alle in Nederland in het wild voorkomende zoogdieren, (trek)vogels, reptielen en amfibieën, een aantal vissen, libellen en vlinders, enkele bijzondere en min of meer zeldzame ongewervelde diersoorten en een aantal vaatplanten. Voor alle soorten, dus ook

voor de soorten die niet onder de aangewezen bescherming vallen, of die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt de zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 1.10 Wnb). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aan aanwezige soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen. De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er een ontheffing of vrijstelling is verleend.

Vanaf 1 januari 2017 moet, onder de Wet natuurbescherming, bij ruimtelijke ontwikkelingen naast de zorgplicht ook rekening gehouden worden met juridisch zwaarder beschermde soorten vanuit nationaal en Europees oogpunt. Beschermde soorten vanuit nationaal oogpunt betreffen soorten uit 'bijlage A en B' van de Wet Natuurbescherming. Beschermde soorten vanuit Europees oogpunt betreffen soorten uit Bijlage IV van de Habitatrichtlijn, de soorten uit Bijlage 1 en 2 Verdrag van Bern, en Bijlage 1 verdrag van Bonn, en alle in Europa inheemse vogels (Vogelrichtlijn).

Op de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' van het Ministerie van LNV (augustus 2009) wordt onderscheid gemaakt in verschillende categorieën vogelnesten. Van de meeste vogelsoorten zijn de nesten uitsluitend beschermd wanneer deze tijdens de broed- en nestperiode in gebruik zijn. Het gaat om soorten die jaarlijks nieuwe nesten maken. Van een aantal soorten roofvogels en uilen, koloniebroeders en gebouw bewonende vogelsoorten ('categorie 1-4 soorten') zijn de nesten en de functionele leefomgeving jaarrond beschermend. Tenslotte is er een categorie nesten van vogelsoorten die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed, maar die over voldoende flexibiliteit beschikken om, als die broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen ('categorie 5-soorten'). Vooralsnog is het uitgangspunt dat deze indeling gehandhaafd blijft, totdat de provincies deze hebben aangepast en vastgesteld.

Komen soorten van de hierboven genoemde beschermingsregimes voor, dan is de eerste vraag of de voorgenomen activiteit effecten heeft op de beschermde soorten. Treden er effecten op, dan dient er gekeken te worden of er vrijstelling verleend kan worden (al dan niet door te werken volgens een goedgekeurde gedragscode), of dat er een alternatieve oplossing mogelijk is waardoor er geen negatief effect kan plaatsvinden. Indien dit niet mogelijk is, zal ontheffing aangevraagd moeten worden op basis van een geldig wettelijk belang, waarbij de gunstige staat van instandhouding van beschermde soorten niet in het geding komt. De ontheffing kan dan onder voorwaarden worden verleend.

Werkwijze quickscan flora en fauna

In de quickscan zijn de gevolgen van de ruimtelijke ingreep afgezet tegen de aanwezige natuurwaarden vanuit de Wet natuurbescherming en planologisch beschermde natuurwaarden. Deze werkwijze vloeit voort uit de brochure 'Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen' van het Ministerie van Economische Zaken van december 2016.

Om een beeld te krijgen van de natuurwaarden is op 29 september 2016 door een ecooloog van BRO¹ een veldbezoek gebracht aan het plangebied. Mogelijke verblijfplaatsen en sporen van dieren zijn onderzocht. Hierbij is onder andere gebruik gemaakt van de checklist aanwezigheid (inschatten mogelijke aanwezigheid vleermuizen in een Flora- en faunawet vooronderzoek) uit het Vleermuisprotocol versie 25 maart 2013. Naast een veldbezoek is er een bronnenonderzoek gedaan.

¹ BRO is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus en heeft als doel kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging. Onze werkzaamheden voeren wij dan ook uit volgens de door het NGB vastgestelde gedragscode (versie juni 2008, aangevuld in februari 2010). De medewerkers binnen de discipline ecologie voldoen aan de door het Ministerie van EZ genoemde voorwaarden voor ter zake deskundigen op het gebied van ecologisch onderzoek.

Voor dit bronnenonderzoek is onder meer gebruik gemaakt van quickscanhulp (quickscanhulp.nl). De quickscanhulp geeft een overzicht van gegevens (van de afgelopen vijf jaar) uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFD) de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens.

Aan de hand van het uitgevoerde onderzoek is vervolgens beoordeeld welke beschermde soorten daadwerkelijk voor (kunnen) komen binnen het plangebied en is vervolgens een inschatting gemaakt van de effecten van de ruimtelijke ontwikkeling op beschermde natuurwaarden.

Beschrijving van het plangebied

Ligging van het plangebied

Het plangebied ligt ingeklemd tussen de wegen Markt en Oranjestraat in het centrum van de kern Beusichem (gemeente Buren). De Amersfoortcoördinaten van het midden van het plangebied zijn X= 148.396, Y= 440.104. De ligging van het plangebied is te zien in onderstaande afbeeldingen (Fig. 1 en 2).

Fig. 1. Ligging van het plangebied (rode ster)

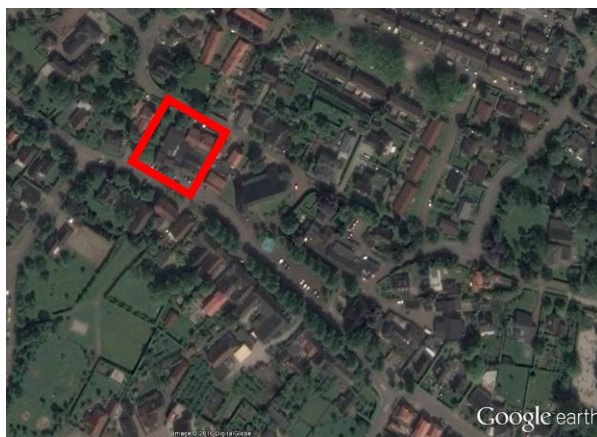

Fig. 2. Ligging van het plangebied (rood omlijnd)

Huidige situatie

Het plangebied bestaat uit een supermarkt, enkele (boven)woningen en naastgelegen gronden. Het grootste deel van het terrein is verhard met bebouwing en bestrating, voor het overige deel bestaat het terrein uit tuin met kruid-/grasvegetatie, hagen, struiken en bomen. Oppervlaktewater is afwezig binnen het plangebied. Aan de noord- en zuidzijde grenst het plangebied aan wegen, aan de westzijde aan een vrijstaande woning met rondom gelegen tuin en aan de oostzijde aan bebouwing en bestrating. Fig. 3 t/m 10 geven een beeld van de huidige situatie.

Fig. 3. Voorzijde supermarkt, kijkrichting NW

Fig. 4. Delen bebouwing binnen plangebied, kijkrichting N

Fig. 5. Voorzijde supermarkt, kijkrichting NO

Fig. 6. Tuin binnen westelijk deel plangebied

Fig. 7. Tuin in noordwestelijk deel plangebied

Fig. 8. Achterzijde (noordzijde) supermarkt en bovenwoning

Fig. 9. Achterzijde supermarkt en bovenwoning

Fig. 10. Openingen onder dakpannen van te slopen bebouwing, binnen plangebied

Toekomstige (geplande) situatie

De gewenste ontwikkeling betreft het uitbreiden van de bedrijfsbebouwing, waarbij de huidige supermarkt wordt omgezet naar een COOP. Hiervoor zullen bestaande onderdelen van de aanwezige bebouwing gesloopt en/of vervangen worden. Vegetatie in de vorm van kruidvegetatie, hagen en struiken/jonge bomen wordt weggehaald. Naar verwachting zullen de twee opgaande en vrijstaande bomen aan de zuid- en westzijde behouden blijven. Fig. 11 geeft een beeld van de toekomstige situatie.

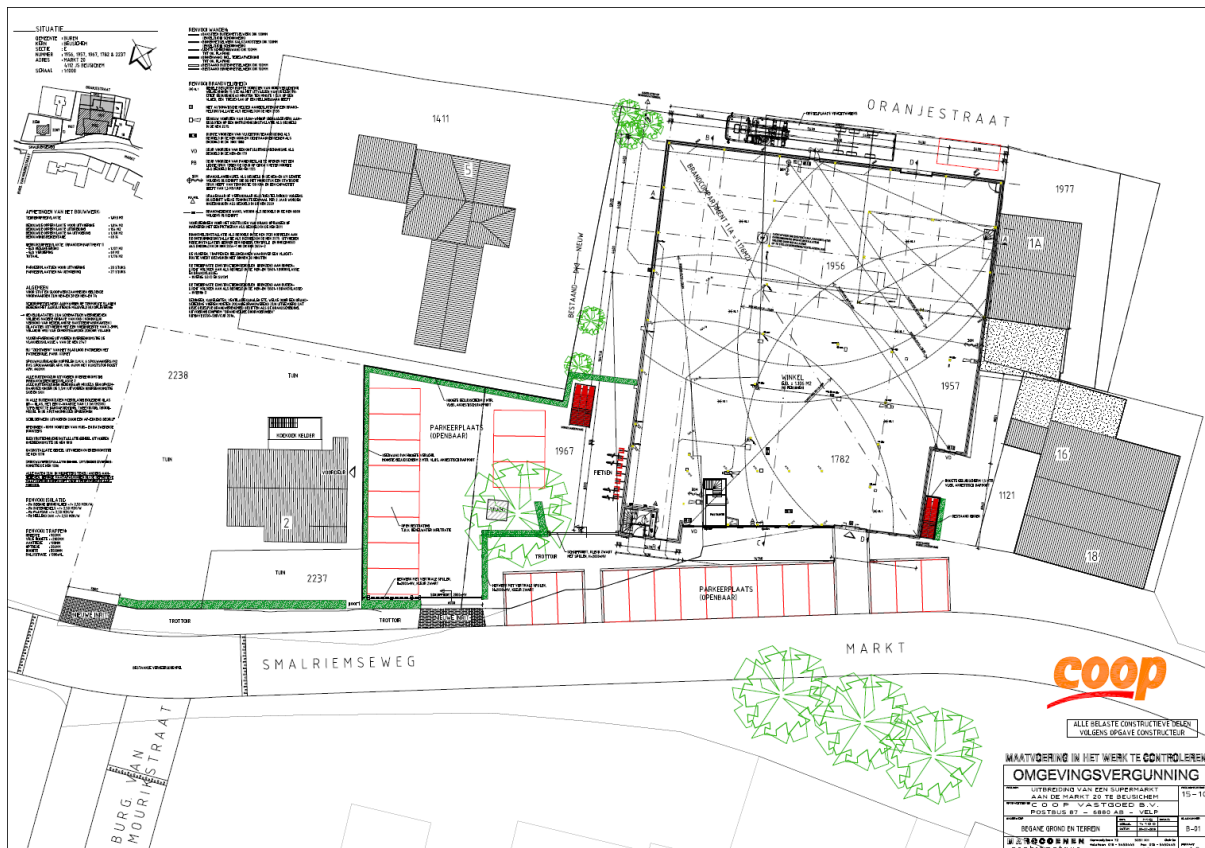

Fig. 11. Toekomstige situatie supermarkterrein

Toetsing gebiedsbescherming

Wettelijke gebiedsbescherming

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Rijntakken ligt op 3,7 kilometer afstand. Gezien de aard van de ontwikkeling, het tussenliggende (bufferende) gebied en de afstand tot het Natura 2000-gebieden zijn negatieve effecten op voorhand uitgesloten. In de planvorming zal hier verder dan ook geen rekening mee gehouden hoeven te worden.

Planologische gebiedsbescherming

Het plangebied ligt geheel buiten en grenst ook niet aan het Gelders Natuurnetwerk. Gezien de ligging geheel buiten de begrensde planologische gebiedsbescherming zijn negatieve effecten op planologisch beschermde gebieden uitgesloten. In de planvorming hoeft om die reden verder geen rekening gehouden te worden met planologisch beschermde gebieden.

Toetsing soortbescherming

Vaatplanten

De onverharde delen binnen het plangebied bestaan uit onderhouden tuinvegetatie (gazon, moestuin en hagen). Tijdens het veldbezoek zijn er geen beschermde soorten planten aangetroffen binnen het plangebied. Uit de omgeving zijn vanuit de Wnb geen beschermde vaatplanten bekend. Het plangebied bestaat grotendeels uit bestrating en intensief onderhouden tuin. Mede gezien de stedelijke ligging is er binnen dit plangebied geen geschikte standplaats voor beschermde vaatplanten. Het voorkomen van beschermde vaatplanten wordt in zijn geheel op voorhand uitgesloten.

Grondgebonden zoogdieren

Het plangebied vormt mogelijk geschikt leefgebied voor een enkele algemeen beschermde grondgebonden zoogdiersoorten zoals verschillende muizensoorten, egel konijn etc. (Wnb-andere soorten), waarvoor een provinciale vrijstelling Provincie Gelderland geldt. Enkele zwaarder beschermde grondgebonden zoogdiersoorten, zoals boomarter, molmuis en waterspitsmuis (Wnb andere soorten) zijn uit de directe omgeving bekend. Deze soorten zijn echter gebonden aan habitats, die niet binnen het plangebied te vinden zijn. De boomarter heeft bossen en bomen met geschikte holtes nodig, de molmuis leeft in grasvegetaties en ruigtes, en de waterspitsmuis leeft vooral langs oevers. Er zijn van de genoemde grondgebonden zoogdieren geen sporen aangetroffen. Het plangebied is ongeschikt voor boomarter, molmuis of waterspitsmuis.

Effectenbeoordeling

Negatieve effecten voor grondgebonden zoogdieren zijn op voorhand uitgesloten. In het kader van de algemene zorgplicht is het wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen. Dit houdt in dat al het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het doden van individuen te voorkomen. In het kader van de algemene zorgplicht zijn geen specifieke maatregelen nodig.

Vleermuizen

Uit het plangebied en/of omgeving zijn waarnemingen bekend van de gebouwbewonende gewone dwergvleermuis. Laatvlieger, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis (Wnb-hrl). Tijdens het veldbezoek is gelet op de aanwezigheid van potentiële vaste verblijfplaatsen voor vleermuizen binnen het plangebied. In de bedrijfsconstructie zijn diverse openingen aanwezig die geschikt zijn of toegang

kunnen bieden tot vaste rust- of verblijfplaatsen voor vleermuizen, met name de gewone dwergvleermuis, zoals openingen onder scheefliggende dakpannen en open stootvoegen. De beplanting binnen het plangebied kan onderdeel uitmaken van het foerageergebied voor vleermuizen. De aanwezigheid van een vliegroute voor vleermuizen wordt vanwege het ontbreken van doorgaande lijnelementen (zoals doorlopende bomenrijen) uitgesloten binnen het plangebied.

Effectenbeoordeling

Met het voornemen wordt beplanting verwijderd. Gezien de beperkte hoeveelheid aan opgaande beplanting die verwijderd wordt, zal er naar verwachting geen essentieel foerageergebied voor vleermuizen verloren gaan. In de omgeving blijft voldoende alternatief foerageergebied voorhanden en negatieve effecten op foerageergebied voor vleermuizen zijn hierdoor uitgesloten.

Met het voornemen wordt eveneens bebouwing gesloopt en/of vervangen. Hier kunnen verblijfplaatsen van vleermuizen zich in bevinden. Negatieve effecten voor vleermuizen zijn hierdoor niet uitgesloten en nader onderzoek naar de aanwezigheid en het functionele gebruik van de bebouwing door vleermuizen is noodzakelijk.

Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn enkele algemene soorten vogels aangetroffen binnen het plangebied zoals kauw en merel. Deze kunnen in de bebouwing en opgaande vegetatie binnen het plangebied tot broeden komen.

Tijdens het veldbezoek is de huismus, een vogelsoort met jaarrond beschermde nesten, aangetroffen rondom de supermarkt. Onder de dakpannen van de bebouwing in het plangebied kunnen zich nestlocaties voor deze soorten bevinden.

Het plangebied vormt voor huismus beperkt leefgebied gezien het aanwezige kleine oppervlak aan goed ontwikkelde gras/kruidvegetatie. De hagen en bomen naast de supermarkt kunnen wel dienen als van belang zijnde schuilgelegenheden. Voor overige vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten vormt het plangebied zoals gierzwaluw zijn geen geschikte nestlocaties aanwezig en/of vormt het plangebied geen tot marginaal leefgebied (voor bijv. sperwer en ransuil). Voor deze soorten zijn negatieve effecten op voorhand uitgesloten.

Effectenbeoordeling

Met het voornemen zal vegetatie worden weggehaald en enkele struiken en bomen worden gekapt. De nesten van vogels die hierin kunnen broeden zijn uitsluitend beschermd gedurende de periode dat deze nesten in gebruik zijn, dat wil zeggen de broed- en nestperiode (hier globaal van half maart tot half augustus). Het is in de praktijk niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verwijderen of verstoren van deze nesten in deze periode. Door het verwijderen van vegetatie en kappen van bomen buiten het broedseizoen uit te voeren, kan de kans op verstoring van broedsels weggenomen worden.

De broedperiode verschilt per soort en soms ook per jaar en in het kader van de Flora- en faunawet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Indien op een locatie geen broedende of nestelende vogels aanwezig zijn, mogen ook tijdens het broedseizoen werkzaamheden worden uitgevoerd. Door inspectie voor aanvang van werkzaamheden op aanwezige legsels of nestjongen en indien deze aanwezig zijn, de werkzaamheden uit te stellen tot nadat de jongen zijn uitgevlogen, worden negatieve effecten voor vogels uitgesloten.

Met het voornemen kunnen nestlocaties en functionele elementen (schuilgelegenheid) van de leefomgeving voor huismus aangetast worden. Negatieve effecten voor huismus zijn hierdoor niet

uitgesloten en nader onderzoek naar de aanwezigheid van nestlocaties en het functionele gebruik van het plangebied door huismus is noodzakelijk.

Vissen, amfibieën en reptielen

Binnen het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig. De aanwezigheid van vissen en voortplantingsplaatsen van amfibieën is hierdoor uitgesloten. Binnen het plangebied zijn hooguit zwervende individuen van algemene soorten amfibieën te verwachten zoals de gewone pad (Wnb-andere soorten, met provinciale vrijstelling).

Uit de wijdere omgeving is het voorkomen bekend van de heikikker, kamsalamander (Wnb-hrl) en de beschermde reptielsoort ringslang (Wnb-andere soorten). De heikikker houdt van een relatief stabiel biotoop met een goed doorgraafbare bodem (bijvoorbeeld veen- of zandbodems) en heeft een voorkeur voor open gebieden met vochtige, kruidenrijke, korte vegetaties. Het voortplantingsbiotoop van de kamsalamander bestaat voornamelijk uit matig voedselrijke tot voedselrijke, stilstaande wateren met een goed ontwikkelde onderwatervegetatie. Veel vindplaatsen zijn beek- of rivierbegeleidend (bron: www.ravon.nl). Habitats van heikikker en kamsalamander zijn binnen het plangebied niet aanwezig

Effectenbeoordeling

Voor heikikker, kamsalamander en andere beschermde amfibieën is het plangebied ongeschikt. Voor beschermde reptielsoorten zoals de in de omgeving aanwezige ringslang is het plangebied eveneens ongeschikt als leefgebied. Negatieve effecten voor vissen, amfibieën en reptielen zijn op voorhand uitgesloten.

Binnen het plangebied is hooguit een zwervend exemplaar van een algemene amfibiesoort te verwachten zoals bruine kikker of gewone pad (wnb-andere soorten, vrijstelling Provincie Gelderland). In het kader van de algemene zorgplicht is het echter wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen. Dit houdt in dat al het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het doden van individuen te voorkomen. In het kader van de algemene zorgplicht zijn geen specifieke maatregelen nodig.

Beschermde ongewervelde diersoorten

Uit de omgeving is de beschermde dagvlindersoort keizersmantel bekend. Het plangebied vormt voor deze soort geen geschikt biotoop vanwege het ontbreken van waardplanten. Negatieve effecten voor keizersmantel en overige beschermde ongewervelde diersoorten zijn op voorhand uitgesloten.

Conclusie en aanbevelingen

- Het plangebied vormt mogelijk geschikt leefgebied voor een enkele algemeen beschermde grondgebonden zoogdiersoort zoals egel, verschillende muizensoorten, en algemeen beschermde amfibieën zoals gewone pad en middelste groene kikker (Wnb-andere soorten, provinciale vrijstelling). Voor de genoemde soorten geldt een provinciale vrijstelling van de Wet Natuurbescherming bij ruimtelijke ontwikkelingen. Hiervoor geldt echter wel de algemene zorgplicht.
- Binnen het plangebied is het voorkomen van verblijfplaatsen voor vleermuizen niet op voorhand uitgesloten. Met het voornemen wordt bebouwing gesloopt en/of vervangen. Hier kunnen verblijfplaatsen van vleermuizen zich in bevinden. Negatieve effecten voor vleermuizen zijn hierdoor niet uitgesloten en nader onderzoek naar de aanwezigheid en het functionele gebruik van de bebouwing door vleermuizen is noodzakelijk.
- Binnen het plangebied is de aanwezigheid van huismus, vogelsoort waarvan nesten alsook de functionele leefomgeving jaarrond beschermd zijn, niet geheel op voorhand uitgesloten. Met het

voornemen wordt bebouwing gesloopt en/of vervangen waardoor nestlocaties en functionele elementen (schuilgelegenheid) van de leefomgeving voor huismus aangetast kunnen worden. Negatieve effecten voor huismus zijn hierdoor niet uitgesloten en nader onderzoek naar de aanwezigheid van nestlocaties en het functionele gebruik van het plangebied door huismus is noodzakelijk.

- Binnen het plangebied kunnen enkele algemene soorten vogels tot broeden komen in de vegetatie (struiken en bomen) en bebouwing. Het is in de praktijk niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verwijderen of verstoren van in gebruik zijnde nesten in de broedperiode (hier globaal lopend van half maart tot half augustus). Door het verwijderen van vegetatie en kappen van en bomen buiten het broedseizoen uit te voeren, kan verstoring van broedsels voorkomen worden.
- De broedperiode voor vogels verschilt per soort en soms ook per jaar en in het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Indien op een locatie geen broedende of nestelende vogels aanwezig zijn, mogen ook tijdens het broedseizoen werkzaamheden worden uitgevoerd. Door inspectie voor aanvang van werkzaamheden op aanwezige legsels of nestjongen en indien deze aanwezig zijn, de werkzaamheden uit te stellen tot nadat de jongen zijn uitgevlogen, worden negatieve effecten voor vogels uitgesloten.
- Binnen het plangebied zijn geen beschermde soorten vaatplanten, vissen, reptielen en overige ongewervelden te verwachten. Negatieve effecten voor deze soortgroepen zijn op voorhand uitgesloten met inachtneming van de zorgplicht.
- In het kader van de algemene zorgplicht is het noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor aanwezige individuen. Dit houdt in dat al het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het doden van individuen te voorkomen. In het kader van de algemene zorgplicht zijn hier echter geen specifieke maatregelen nodig.